

Vi er alle infisert eller affisert av HIV

Mangel på helsepersonell

Det er et stort behov for helsepersonell i Afrika for å bekjempe den alvorlige HIV-epidemien. Dette økte personalbehovet sammenfaller i tid med at mange høyt utdannede helsearbeidere forlater kontinentet (brain drain) for å søke arbeid i rikere land. Av 4 000 leger utdannet i Etiopia arbeidet bare 1 400 i landet i 1999. Situasjonen er den samme i andre land. Denne mangelen på helsepersonell forverres også av HIV-epidemien som ofte har rammet høyt utdannet personell.

Denne utviklingen skjer i en tid med økende behov for å styrke bemanningen, spesielt for å forebygge HIV-epidemien og behandle AIDS-pasienter. Til dette arbeidet trengs god infrastruktur og godt kvalifisert personell.

Flere land melder nå om alvorlige og utilsiktede virkninger av den økte innsatsen mot HIV-epidemien. Det er den gode eksterne finansiering av HIV-prosjekter som tiltrekker kvalifiserte helsearbeidere. Bemanningen av kliniske avdelinger og laboratorier svekkes. I Malawi er f.eks. bare 30 % av sykepleierstillingene ved universitetssykehuset besatt, og over 80 % av laboratorieteknikerne har funnet seg annet arbeid (1). Den økte innsats mot HIV bør også tilgodese en generell støtte til helsesektoren.

Bernt Lindtjørn

bernt.lindtjorn@cih.uib.no
Senter for internasjonal helse
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Kushner AL, Mannion SJ, and Muyco AP. Secondary crisis in African health care. *Lancet* 2004; 363: 1478.

Botswana har den høyeste HIV-prevalensen i verden, men er i afrikansk målestokk et ressurssterkt land. President Festus Mogae har erklært at landet er i krise. Han er en frontfigur i kampen mot HIV/AIDS og har skapt et viktig slagord med sin uttalelse: Vi er alle enten infisert eller affisert.

Vi ankommer Gaborone, hovedstaden i Botswana, i begynnelsen av desember. Det er 40 varme grader, og hetebølgene dirrer over det flate, tørre landskapet. Her er det høysommer, og vi har forlatt det norske vintermørket for å delta på en forskningskonferanse om HIV/AIDS. Vi har vært i Botswana før (1), og er spent på den siste utviklingen i bekjempelsen av denne epidemien. Botswana har den høyeste HIV-prevalensen i verden, og den ekstreme situasjonen dette skaper, hemmeligholdes ikke. Allerede i magasinet på flyet fra Sør-Afrika leser vi om HIV, det er informasjonsplakater langs veiene og det står om HIV i alle aviser.

Endrede holdninger

– Det har skjedd utrolig mye de siste årene, sier dr. Banu Khan. Dr. Khans familie kom fra India i 1895, hun er fjerde generasjons motswana og er vokst opp i landsbyen Molepolole like utenfor Gaborone. Hun har arbeidet som lege i både offentlig og privat sektor og er nå leder for National Aids Coordinating Agency (NACA).

– Holdningene til epidemien har endret seg, sier dr. Khan, men det har tatt altfor

lang tid. – Vi har latt HIV/AIDS etablere seg, og nå får det åpenbare og alvorlige konsekvenser, både for landet og for hver enkelt innbygger. Botswana er et lite land og har allerede mistet mange innbyggere i de mest produktive aldersgruppene. Alle har venner eller familie som er syke, eller som tar seg av foreldreløse barn. Mange deltar i begravelser hver helg. Det er kanskje derfor vi nå klarer å få til en så massiv respons, sier dr. Khan. Vi er tross alt

Maria Romøren og Banu Khan. Begge foto Tore W. Steen